

Keywords: *meaningful ways of presentation of the content, ultimate actualization of the future tense, the ways of denotation establishment, the principle of subjectivity/non-subjectivity, compositional decision of the programmes' parts, comparing the grammar decision of the programmes' parts.*

Унтилова Е. Е.
Одесский национальный университет
им. И. И. Мечникова

ВЛИЯНИЕ МЕЛОДИЧЕСКИХ И ТЕМПОРАЛЬНЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЧИ НА ИМИДЖ ГОВОРЯЩЕГО

В статье исследуются мелодические и темпоральные особенности речи представителей британской поп-культуры и их влияние на создание имиджа говорящего. В центре исследования находятся представители британской поп-культуры, которые в силу своей профессиональной деятельности формируют имидж, транслируемый на аудиторию.

Ключевые слова: *имидж, фонетические особенности, темпоральные и мелодические характеристики, поп-культура.*

В настоящее время в мире современных технологий и развития средств массовой коммуникации усиливается влияние на общество представителей массовой культуры, так называемых, медийных личностей. Важнейшим способом воздействия в сфере массовой культуры является звучащая речь, которая выступает как средство формирования имиджа.

Как известно, в сфере публичного общения имидж говорящего является мощным инструментом воздействия, а также компонентом эффективного взаимодействия говорящего и слушающего. По мнению Г. Г. Почепцова, имидж представляет собой публичное “Я” человека. Имидж можно трактовать как коммуникативную единицу, идеально соответствующую требованиям коммуникативного пространства. Именно потому, что таким путем наиболее эффективно можно достичь необходимых результатов, имидж и привлекает внимание как политиков, так и представителей шоу-бизнеса [3, с. 35].

Образ говорящего рассматривается представителями лингвистики в рамках разных терминологических систем, например, понятия “языковая личность” и “лингвокультурный типаж” соотносятся с другими смежными понятиями, такими, как “речевой портрет”, “речевая маска”, “образ”, “имидж”, которые, в свою очередь, характеризуют человека с точки зрения его коммуникативного поведения.

Следует отметить, что в центре многих современных лингвистических исследований находится языковая личность – человек, участвующий в коммуникации. Термин “языковая личность” был введен в научный обиход Ю. Н. Карауловым. Ученый определяет языковую личность как личность, “выраженную в языке (текстах) и через язык, личность, реконструированную в основных своих чертах на базе языковых средств” [2, с. 37].

Что касается социолингвистических исследований, то они в основном построены на описании коммуникативного поведения языковой личности. В рамках этих исследований разработаны культуролингвистические классификации личностей, выделяющие те личностные типы, которые оказали существенное влияние на поведение представителей соответствующей культуры.

Характеризуя мовну особистість з соціокультурної точки зору, слід звернути увагу на її комунікативну компетентність. Мовлячих в даному випадку ділять на три групи, що характеризуються низьким, середнім і високим рівнем комунікативної компетентності. До першої групи належать особи з низьким рівнем інтелектуального розвитку, «не мають сформулювати свої думки, мають бідний словниковий запас, не володіють жанровим різноманітністю мови, і носії іншої лінгвокультури, мовлячі на даній мові з помилками, і люди, свідомо порушують етичні норми поведінки, використовують грубі і непристойні висловлювання» [1].

В центрі статті знаходяться представники британської поп-культури, які завдяки своїй професійній діяльності формують імідж, транслюваний на аудиторію. Така постановка проблеми свідчить про актуальність теми дослідження.

Ціль роботи полягає в виявленні і описанні мелодических і темпоральних особливостей мови і їх ролі в створенні іміджу мовлячого.

Матеріалом дослідження послужили аудіозаписи інтерв'ю з представниками британської поп-культури: Стінгом і Філом Коллінзом. Час звучання становило 38 хвилин. Обидва поп-виконавці є представниками старшого покоління британської поп-музики.

Методами дослідження в даній роботі є аудиторський і електроакустичний аналіз.

Мелодическі характеристики мови

При аналізі мелодических характеристик мови представників британської поп-культури в нашому дослідженні був, в першу чергу, розглянутий термінальний тон. Результати дослідження представлені в Таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження термінального тону мови представників британської поп-культури

1	Низький нисходящий (НН)	27 %
2	Средний нисходящий (СН)	17 %
3	Высокий нисходящий (ВН)	16 %
4	Очень выразительный высокий нисходящий (ОВВН)	2 %
5	Средний ровный (СР)	8 %
6	Низький восходящий (НВ)	10 %
7	Средний восходящий (СВ)	4 %
8	Высокий восходящий (ВВ)	0 %
9	Нисходяще-восходящий (Н-В)	14 %
10	Восходяще-нисходящий (В-Н)	2 %

Як видно з Таблиці 1, переважає низький нисходящий (НН) – 27% і середній нисходящий (СН) – 17% термінальні тони, що свідчить про розмірності логічної завершеності висловлювань.

Розглянемо наступний приклад:

When I was younger and writing music term... everything I did seemed to be commercial... I seemed to have my finger on the pulse, so it was easy, as I get older I feel that... I don't have my finger on that commercial pulse, but at the same time... I think the music is more to my soul, I make music because this is own reward, I'm not actually thinking about commercial success, it's nice to have a record, it's nice to get royalty and all of that stuff... but music feeds my soul and it does so increasingly [Sting].

В данном отрезке музыкант рассказывает об изменениях своего отношения к собственному творчеству на протяжении всей его музыкальной карьеры. Терминальный тон преимущественно низкий и средний нисходящий. В отрезке присутствуют также нисходяще-восходящие тона, это придает речи связность и мелодичность. В целом речь звучит логически завершенной и осмысленной.

Таблица 2

Результаты интонационных шкал

1	Ступенчатая	48 %
2	Скользкая	5 %
3	Восходящая	12 %
4	Скользко-восходящая	5 %
5	Волнообразная	8 %
6	Высокая ровная	1 %
7	Средняя ровная	4 %
8	Низкая ровная	13 %
9	Ломаная	4 %

Речь информантов не характеризуется значительным разнообразием мелодического репертуара. Предпочтение отдается ступенчатой шкале (41%), чаще всего завершающейся нисходящим терминальным тоном. Высказывания звучат четко, размеренно:

Yeah, I mean, that was 'taken when 'I was about 'thirteen 'probably, but that point I 'had been 'playing 'drums for eight years 'five five fi.. ah eight years, yeah, so I was already a professional drummer in my my head, you know, but yes I 'remember lots of things from my childhood, I had a 'very 'happy childhood and my teenages were were were fantastic, I went to a drummer school, at this point, probably I've 'just left grammar school and 'just 'started drummer school... [Phil Collins].

Певец рассказывает о своих юношеских годах и месте музыки в этом периоде его жизни. Сочетание ступенчатой шкалы и нисходящего тона придает речи ощущение уверенности и стабильности.

Для исследования диапазона голоса информаторов был проведен электроакустический анализ. Для этого была использована компьютерная программа Praat.

Таблица 3

Результаты электроакустического анализа

№	Name	Временной отрезок (сек)	Высота тона (Гц)		
			Макс	Мин	Сред
1	Phil Collins	32-42	253,60	98,20	132,41
		116-126	491,42	74,96	137,82
		359-369	354,45	91,02	144,81
		384-394	460,50	86,06	134,29
		404-414	497,08	68,93	126,51
		Среднее значение	411,41	83,83	135,17
2	Sting	369-379	499,13	86,27	136,67
		782-792	498,88	75,45	131,33
		860-870	445,85	76,74	126,36
		1105-1115	495,62	79,33	137,46
		1166-1176	476,09	79,13	120,04
		Среднее значение	483,11	79,38	130,37
Среднее значение в группе			447,26	81,61	132,77

Диапазон голоса обоих представителей британской поп-культуры средний и не отличается резкими скачками высоты тона. Придерживаясь в основном средней высоты тона, информаторы звучат уверенно и последовательно:

As I get older I feel that I don't have my finger on that commercial pulse, but at the same time I think the music is more to my soul, I make music because this is own reward, I'm not actually thinking about commercial success, it's nice to have a record, it's nice to get royalty and all of that stuff but music feeds my soul and it does so increasingly [Sting].

Рассуждая о своем отношении к музыке и творчеству, автор подчеркивает, насколько оно изменилось с годами. Певец звучит спокойно и уравновешенно несмотря на то, что отрывок речи довольно эмоционально насыщен. Высота тона остается относительно ровной на протяжении всего отрезка, сохраняя эффект спокойствия и уверенности.

Темпоральные характеристики речи

При исследовании паузации была использована следующая градация в зависимости от длительности:

Сверхдлительная пауза – 1 – 3 сек.

Длительная – 500 мс – 1 сек.

Средняя – 200-500 мс

Краткая – 100-200 мс

Сверхкраткая – до 100 мс

Таблиця 4

Результаты исследования паузации

Имя музыканта	Сверх-длительная пауза	Длительная пауза	Средняя пауза	Краткая пауза	Сверх-Краткая пауза
Phil Collins	3%	30%	26%	21%	20%
Sting	6%	28%	28%	17%	21%

Речь характеризуется средней паузальной насыщенностью, членение речевого потока равномерно, преобладают длительные и средние паузы.

Следует также отметить, что скорость речи обоих певцов средняя, с периодическим замедлением на отдельных отрезках:

But after that, you know, I don't know, I wanna go back to play golf, I wanna, you know, just do normal things, I have no plans, which is nice to say, cause all my life I've had plans [Phil Collins].

Стоит отметить, что в данном речевом отрезке присутствуют длительные паузы хезитации, это связано с размышлениями говорящего над поставленным интервьюером вопросом касательно дальнейших творческих планов певца. Неподготовленность Фила Коллинза к такого рода вопросам заставляет автора задумываться, и создается впечатление неуверенности и сомнений.

В целом речь информаторов характеризуется уверенностью, спокойствием и уравновешенностью. Это объясняется преобладанием в речи группы низких и средних нисходящих терминальных тонов, ступенчатых и низких ровных интонационных шкал, отсутствие резких скачков высоты тона, а также характерной средней паузальной насыщенности, равномерного распределения длительных и средних пауз. Данные характеристики речи являются неотъемлемой частью имиджа обоих поп-музыкантов. Имидж взрослого, уверенного, успешного, образованного мужчины. Фонетические особенности речи исследуемых информаторов также указывают на высокий уровень культуры говорящих.

Дальнейшей перспективой является исследование молодежной группы представителей британской поп-культуры, а также сравнение результатов исследования по гендерному признаку.

Л и т е р а т у р а

1. Карасик В. И. Языковое проявление личности : [монография] / Володимир Ильич Карасик. – Волгоград : Парадигма, 2014. – 449 с.
2. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Юрий Николаевич Караулов. – М. : Наука, 1987. – 264 с.
3. Почепцов Г. Г. Имиджелогия / Георгий Георгиевич Почепцов. – М. : Рефл-бук, Ваклер, 2000. – 768 с.

Унтілова О. Є. Вплив мелодичних і темпоральних особливостей мовлення на створення іміджу мовця.

У статті розглядаються мелодичні й темпоральні особливості мовлення представників британської поп-культури та їхній вплив на створення іміджу мовця. Для спостереження обрано представників британської поп-культури, які за своєю професійною діяльністю формують імідж, що транслюється на аудиторію.

Ключові слова: імідж, фонетичні особливості, темпоральні та мелодичні характеристики, поп-культура.

Untilova O. E. The influence of melodic and temporal speech peculiarities on speaker's image creation.

The article deals with melodic and temporal speech peculiarities of British pop musicians and their influence on of speaker's image creation. The investigation is devoted to the representatives of British pop music as owing to their professional activity, create image that is transmitted to audience.

Keywords: *image, phonetic peculiarities, melodic and temporal characteristics, pop- culture.*

Чаус С. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

МОВЛЕННЄВИЙ ЖАНР “ЗАХИСТ” У СУДОВОМУ ДИСКУРСІ (на матеріалі Нюрнберзького процесу)

У статті охарактеризовано мовленнєвий жанр “захист” у судовому дискурсі. Проаналізовано представлення державного захисту на прикладі судового мовлення адвокатів Нюрнберзького процесу.

Ключові слова: *мовленнєвий жанр, судове мовлення, представлення захисту, судові дебати.*

Мовлення захисту – це кульмінаційний момент участі адвоката у судовому процесі, важливий спосіб виконання ним своєї основної функції – виправдання підсудного шляхом переконливих доказів, що свідчать про невинуватість підзахисного та містять заперечення наявності складу злочину та винуватість підсудного.

Завершальним етапом участі адвоката в судовому процесі є його судове мовлення у дебатах – публічний виступ, який є викладенням висновків оратора у конкретній справі. Мовлення захисту у судових дебатах є найбільш яскравим, відповідальним, складним і тривалим виступом державного адвоката [2]. Входячи з такої постановки проблеми власне сам процес захисту (промову адвоката) можна віднести до одного з типів мовленнєвих жанрів, актуальність вивчення якого зумовлено загальними тенденціями сучасної лінгвожанрології до систематизації уже досліджених жанрів та аналіз нових, до яких належить мовленнєвий жанр “захист”.

Метою статті є аналіз мовленнєвого жанру “захист” у судовому дискурсі Нюрнберзького процесу.

Керуючись анкетною жанроутворювальних ознак Т. В. Шмельової, розглянемо захист у рамках лінгвістичного вивчення мовленнєвих жанрів [7].

Іменик *захист* походить від дієслова *захищати*, що у Словнику української мови Б. Грінченка означає: 1. Прикривать, прикрить, захищать, за щитить [5, с. 114]. Академічний тлумачний словник української мови подає 6 його значень. Основні з них: 1. Дія за значенням захищати, захистити і захищатися, захиститися. 2. Заступництво, охорона, підтримка. 3. Місце, притулок, де можна захиститись, заховатись від кого-, чого-небудь; укриття. 4. Сторона, яка захищає обвинуваченого під час суду; оборона [4].

Стратегічним завданням мовленнєвого жанру *захист* є мовлення захисту, де адвокат підбиває підсумки судового слідства, аналізує з власної позиції зібрані у справі матеріали, надає їй правову оцінку, наводить докази, які заперечують представлене підсудному обвинувачення, висловлює думки відносно покарання та інших питань, які підлягають рішенню суду.

Адресантом у досліджуваному мовленнєвому жанрі є захисник.